

INTERLANGUAGE

AMERICAN ESPERANTIST

**Dumbarton Oaks Proposals and
the Tower of Babel**

**Esperanto Is Prerequisite to
a Democratic World**

**Boy Scouts and Interlanguage
"Brothers Together"**

**Esperanto Activity Revives in
War-Torn Jugoslavia**

AMERIKA ESPERANTISTO

*Oficiala Organo de la
ESPERANTO ASOCIO
de NORD-AMERIKO*

MAR—APR, 1945

Twenty-five Cents

Address communications to:

AMERICAN ESPERANTIST

Vol. 60

G. ALAN CONNOR, *Editor*
114 West 16th Street
New York 11,
N. Y.

No. 3-4

Associate Editors: Dr. W. Solzbacher, Joseph Leahy, Doris Tappan Connor, Pauline Knight. *China:* The Very Rev. Dr. John B. Kao. *Eire:* Lorcán O hUiginn, P.C.T.

CONTENTS — ENHAVO

Dumbarton Oaks and the Tower of Babel . . .	<i>W. Solzbacher, Ph.D.</i>	25
Esperanto for a Democratic World	<i>General Julio Mangada</i>	30
"10-in-1" Dictionary of Basic Language	<i>W. Solzbacher, Ph.D.</i>	32
Esperanto in War-Torn Yugoslavia	<i>Dr. Ivo Lapenna</i>	34
Esperanto in Action		35
Artikoloj pri la Postmilita Mondo	<i>The Editor's Desk</i>	36
World Organization	<i>The Editor's Desk</i>	36
Scouts and Esperanto — President's Letter	<i>Dr. Cecil Stockard</i>	37
"Brothers Together"	<i>The Editor</i>	37
Dumbarton Oaks — Paŝo post Paŝo	<i>W. Solzbacher</i>	38
"Mondpaco per Mondŝtato?" — De Valera	<i>Lorcán O hUiginn</i>	40
Survoje al Homara Parlamento	<i>Harold S. Bidmead</i>	41
New Book: "The Green Star"	<i>E. G. D.</i>	42
Legendo de la Kolibro — Facila Legado	<i>Doris Tappan Connor</i>	43
Friendly Tips for Students	<i>Doris Tappan Connor</i>	44
Urgent Note from the EANA Secretary	<i>Joseph Leahy</i>	44
Mallonga Historio de Esperanto	<i>Ernest Dodge</i>	45
Esperanto-Kroniko		47
General Publicity Fund for Esperanto		48
Internacia Statistika Instituto		48
Deziras Korespondi		48

American Esperantist is published bi-monthly, for the Esperanto Association of North America, by the Esperanto Institute for Interlanguage.

Make Checks Payable to Order of the Editor — *G. Alan Connor.*
Twenty-five Cents per Copy — \$1 per Year

AMERICAN ESPERANTIST

Vol. 60

MARCH-APRIL, 1945

Nos. 3-4

DUMBARTON OAKS AND THE TOWER OF BABEL

W. SOLZBACHER, PH.D.

This article summarizes the first part of a lecture on *The Post-War Language Problem*, delivered December 16, 1944, before the Esperanto Interlanguage Association in New York. The first and second parts, *The Language Problem in Post-War Planning and Strategy and Tactics for the Esperanto Movement*, will appear in subsequent issues.

When President Roosevelt and Prime Minister Churchill meet Marshal Stalin or Generalissimo Chiang Kai-shek, the leaders of the United Nations cannot talk to one another directly although each one of them is to a certain extent a linguist. Both President Roosevelt and Prime Minister Churchill speak excellent French and have some knowledge of several other languages. Marshal Stalin, whose native tongue is Georgian (which is as different from Russian as it is from English), understands four or five of the languages spoken in the Soviet Union. Generalissimo Chiang Kai-shek, having studied in Tokyo, knows Japanese. The four men together are probably able to speak or understand fifteen or sixteen languages, but they have no common tongue. If the four of them were ever to gather at the same time (this has not happened yet), every word would have to be spoken in three different languages, regardless

of how strongly they may believe in One World.

It may be assumed that the very best interpreters are employed when the leaders of the United Nations meet and that misunderstandings due to faulty translations are thus limited to a minimum. They are never entirely avoided. When the veil of secrecy which surrounds important conferences is lifted, we shall certainly hear stories similar to those which have been told about the linguistic handicaps at the Peace Conference of Versailles.

I do not wish to imply that linguistic difficulties are the principal obstacle to better international relations or that they are as important as ideological and political differences; but when negotiations are precarious, when the atmosphere is tense, when there is, consciously or unconsciously, a great deal of mutual distrust, all this is made worse and more complicated by faulty translations and linguistic mis-

understandings which may arise.

As it is utterly impossible in international life to use many languages at a time, there has been a tendency towards giving some languages, for instance English and French, a monopoly. Usually it is discovered, however, that the use of these privileged languages leaves many problems unsolved, so that more and more other languages are given semi-official standing until matters become so complicated that the demand for *one* interlanguage cannot be silenced.

In this respect, the example of the League of Nations, the International Labor Office and the Permanent Court of International Justice deserves careful consideration at this time because the Dumbarton Oaks Proposals suggest a world organization (called "The United Nations") which is essentially of the League type. As the Proposals do not contain a single word on the linguistic aspect of the planned collaboration, it may be assumed that matters will be handled in approximately the same way as in the League. There may be one substantial difference: In the League, the two official languages happened to be the national languages of the two dominant powers, Great Britain and France; in the United Nations, Russia will play such an important role that it may well be necessary to add Russian to the official languages.

The fact that the study of Russian has recently been made compulsory in all secondary schools of Bulgaria and liberated Yugoslavia and that a Rumanian Government decree has instructed school authorities to put classrooms at the disposal of Russian language classes seems to indicate that Russia is interested in promoting the study and use of its principal language outside its own borders.

The League of Nations, the International Labor Office and the World Court were forced by circumstances to use a large number of languages in addition to English and French. Article 39 of the Statute of the Court (as amended by the Protocol of September 14, 1929) reads:

"The official languages of the Court shall be French and English. If the parties agree that the case shall be conducted in French, the judgment will be delivered in French. If the parties agree that the case shall be conducted in English, the judgment will be delivered in English. In the absence of any agreement as to which language shall be employed, each party may, in the pleadings, use the language which it prefers; the decision of the Court will be given in French and English. *In this case the Court will at the same time determine which of the two texts shall be considered as authoritative. The Court may, at the request of any party, authorize a language other than French or English to be used.*"

The next-to-the-last sentence admits implicitly that faulty and

unclear translations are sometimes inevitable in the two-language system, even when experienced international lawyers make them.

Numerous visits to the League of Nations Secretariat, through the front entrance as well as through the back door, have acquainted me with the linguistic aspect of the League's activities. My first direct contact consisted in an application for a position in the Translating and Minute-Taking Department of the League Secretariat in Geneva. I got as far as the written examination and the interview. Every applicant had to be absolutely perfect in one of the official languages of the League, very good in the other and in a third language of his choice, and had to have some knowledge of a fourth language. Altogether at least three dozen languages have been used in the League, and the staff of the Secretariat represented probably the finest group of practical linguists that has ever been gathered. I paid many other visits to the League Secretariat, from 1931 to 1937, some of them as a member of delegations of international organizations, some as a leader of study groups, and some as a research student. In one case I was responsible for planning which languages should be spoken by different members of a delegation which came to present a petition. It proved to be quite difficult to reconcile different

needs of efficiency and "press appeal."

The League tried to discourage the use of other than the official languages, not always with success. At the League Assemblies, the rule was that the official languages should be used, whenever possible, and that Delegates using another language had to bring their own translator. Sometimes languages were used for which the League Secretariat had no experts available, for instance when the Negus of Ethiopia, Haile Selassie, came in person to Geneva in 1937 to plead the cause of his country—in Amharic.

In the International Labor Office, which was in general more progressive than the League, matters developed in such a way that German became for all practical purposes a third official language, and Spanish in some respects a fourth. The official publications of the I.L.O. included a monthly bulletin in Esperanto.

Linguistic difficulties were so obvious in the work of the League that there was from the very beginning a lively interest in the problem of adopting *one*, practical, neutral and easy inter-language. In the Assembly several resolutions were introduced in favor of Esperanto, signed by a dozen Delegations (South Africa, Persia, China, Czechoslovakia, Bulgaria, etc.). They were referred to the League Secretariat with the request to "study" the

problem and the Esperanto movement. The Under Secretary General of the League, Dr. Inazo Nitobe (one of the few truly liberal statesmen Japan has produced), attended in 1921 as an official observer the Thirteenth World Esperanto Congress, in Prague, with 2,561 Delegates present. He knew little Esperanto when he arrived in the Czechoslovak capital; a few days later, however, he was able to follow all discussions, and he grew very enthusiastic about Esperanto. A year later, a Report entitled "Esperanto as an International Auxiliary Language" was published in English and French by the League Secretariat. Compiled in a thorough way by an impartial international authority, this Report strongly recommending Esperanto, has remained ever since one of the most important documents on the Interlanguage problem. Its conclusions can be summarized as follows:

1. Leaving aside the question of a diplomatic language, the need for an interlanguage for direct international relations appears to be keenly felt everywhere.
2. The majority of the eminent scientific and commercial organizations, which have studied the problem, declare themselves in favor of a neutral and simplified language, which would in no way threaten the prestige of the national literary languages, and they generally recommend Esperanto.
3. Esperanto appears to be effectively the most perfect, apparently

the simplest, and in any case the most wide-spread of the languages proposed for agreement.

4. Esperanto fulfills the role of an interlanguage, and abundant usage for writing and speaking has given it the qualities of a living and flexible language, already developed and capable of further enrichment.

5. The use of Esperanto appears to spread the spirit of international solidarity, entirely in harmony with the aims of the League of Nations.

The League of Nations Report on Esperanto should be carefully studied by all those who will be engaged in working out the technical details of the future world organization, "The United Nations."

The International Labor Office went one step further than the League. It not only sent its representatives to several World Esperanto Congresses, but it made an experiment in the practical use of the Interlanguage by mailing out several news items in Esperanto, requesting Esperantists throughout the world to translate them into their native languages and have them published in national and local newspapers. The results were so splendid that the I.L.O. decided to issue a monthly bulletin in Esperanto. It was published for many years, printing about 10,000 copies a month, which were distributed free, mainly as a supplement to the magazine "Esperanto," organ of the Universal Esperanto Association in Geneva (which has its headquarters now in the Palais Wil-

son, the former League of Nations Secretariat). If it is allowed to make a critical remark regarding the bulletin, in view of the possibility of future publications of the same kind, one might point out that it was somewhat too "dry" and technical to appeal to a general audience, and too small to satisfy the specialist. The best solution would be, in my opinion, to bring out a small bulletin for free circulation, containing material written in a popular and lively style; in addition, a more voluminous journal, containing technical and statistical data, could be sold on a subscription basis, which would cover part of the cost, and could be sent free to a small selected mailing list only.

When I visited the I.L.O. for the first time, I decided to test the use of Esperanto in that organization and asked the young lady at the reception desk for an appointment with an official who could give me information in Esperanto. I was escorted, almost without waiting, to the office of one of the Executives of the Publications Department, an Englishman whose name I cannot recall. He spoke excellent Esperanto and gave me all the information I wanted. I did not try the same procedure at the League Secretariat where visitors without official standing were not treated as courteously as at the I.L.O. I know, however, that there were

a great many Esperantists among the employees of the League as well as among those of the I.L.O. In the correspondence of the I.L.O., Esperanto ranked very high among the languages used, occupying the sixth or seventh place.

Great efforts were made in the League of Nations to obtain further results in the direction of the practical use of Esperanto in international life, and of an international agreement concerning its introduction into the schools. The results were not entirely satisfactory for a variety of reasons, one of them being the reluctance of the "big" nations, in particular France, to engage on a road which they feared might lead to consequences harmful to the worldwide importance of their national tongues. For a long time, the Persian Delegation at the League was the headquarters for work in favor of Esperanto, and the strongest support came from other "small" nations. It is not unlikely that in the United Nations matters will be similar. Efforts will be in vain unless the representatives of the United States, Great Britain, Russia, France, and China are well informed on the Interlanguage problem and sympathetic to its only practical solution: *Esperanto*. The Esperanto movement in these "key countries" will therefore have a special responsibility in the crucial years to come.

ESPERANTO FOR A DEMOCRATIC WORLD

GENERAL JULIO MANGADA

General Julio Mangada, famous veteran of the Spanish Republican Army, is now living in exile in Mexico City. He has been an active Esperantist for almost 40 years. Before the first world war, he was the editor of the Esperanto magazine *Homaro* (Humanity), to which Dr. L. L. Zamenhof, author of the Interlanguage Esperanto, contributed articles. General Mangada is now working on a new Spanish-Esperanto Dictionary. The following article, translated from the Spanish, consists of extracts from a very detailed series of 8 essays on the theory and practice of Esperanto.

There are persons who haughtily judge Esperanto without ever having gone to the trouble of at least looking at one of those small Esperanto "Keys" which have been published in almost all languages. If they had done so, they would probably have arrived at the same conclusion as *Francesco Nitti*, the former Italian Prime Minister, who wrote in the foreword to the Esperanto edition of his book, *Europe on the Rim of the Abyss*: "Esperanto represents one of the greatest experiments in the history of human culture". One needs little more than a quarter hour of attentive reading in such a "Key" to agree with the words of *Leō Tolstoy*: "The sacrifice which every person in our Western world imposes on himself by learning Esperanto is so small and the benefits which can be obtained are so great that no one should refrain from undertaking that study." This opinion was confirmed by *General Leman*, the heroic defender of the Belgian fortress of Liege in 1914, who declared: "The invention of Zamenhof is, from the point of

view of the expansion of world-wide relations, the greatest of all."

Esperanto is an auxiliary language which every cultured person should know, as the second language for all, after the native tongue. It is meant to solve completely the problem of international relations which modern life is making more urgent every day. Such relations must be possible not only among the selected few, not only from committee to committee, but among all men. Only thus shall we arrive eventually at a true world-wide democracy. Professor *Emile Boirac*, President of Dijon University in France and also for many years President of the Esperanto Academy, had this in mind when he stated: "Esperanto is the Latin of democracy."

True world-wide democracy cannot exist without mutual understanding among the peoples of the world. Therefore *Henri Barbusse* declared: "A common language is one of the fundamental needs of internationalism, and it is unrealistic to claim to work for the unity of mankind

without strongly advocating an interlanguage: Esperanto." *Romain Rolland*, the great French writer and Nobel prize winner, who died in December 1944, agreed with this and stated: "Esperanto should be taught officially and as a compulsory subject in the elementary schools of Europe. Without this, it will not be possible to achieve a solid and durable understanding among the peoples. If the nations are to get closer to each other, they must at first learn to listen to each other and understand each other."

The great Spanish statesman and republican, *Francisco Pi y Margall*, had a great vision of the future when he spoke prophetically about Esperanto in an article published in *El Nuevo Regimen*, Madrid, on January 29, 1898: "We who would like so much to see the barriers between the peoples broken down, we must never get tired of recommending its study to all persons of intelligence and heart who believe sincerely in the intellectual and moral progress of the peoples."

Esperanto is extremely easy for all to learn. It has a complete and truly international vocabulary and is capable of expressing every shade of human thought because it is both rich and flexible. *Elysee Reclus* refers to this in the sixth volume of his monumental work *Man and Earth*, when he says: "Is it not strange that this lan-

guage is being widely used and that it works as an organ for the expression of human thought while its critics and opponents are still repeating, as if this were an obvious truth, that languages have never been created artificially and that they must be born from the very life of the nations, from their deepest genius? Of course, the roots of every language are in the living soil. Esperanto itself, through its entire vocabulary, is a new and incontestable example of this."

If this is not enough, let me quote also a speech by *Charles Sarolea*, Professor of French Literature at Edinburgh University, Scotland, who stated: "I know all the arguments by which one has tried to combat the establishment of an international language in general and Esperanto in particular. I also know, however, that the arguments in favor of Esperanto have much more weight. I have studied Esperanto and have reached the conclusion that the study of this language is of great philosophical value. I know—I say this with modesty and without exaggeration — few disciplines which are better for the mind than Esperanto, without mentioning its practical usefulness. I do not claim to be an authority on languages but I am an expert. I have studied about eighteen European and Oriental, classical and modern languages. I can therefore speak as a prac-

tical linguist. On the basis of my observations and of my personal convictions and impressions, I wish to state that from the literary point of view Esperanto has few rivals, as a means of expression, among the classical as well as the modern languages."

Professor *A. Meillet*, of Paris

University, Director of the Institute of Advanced Studies, declared categorically: "The possibility of creating an artificial language of easy construction and easy learnability and of using such a language has been demonstrated in practice. All theoretical discussions are idle: *Esperanto works!*"

The "10-in-1" Dictionary of Basic Language

W. SOLZBACHER, PH.D.

Self-Pronouncing "10-in-1" *Dictionary of Basic Language* in French, German, Spanish, Italian, Russian, Chinese, Japanese, Arabic, Portuguese, Esperanto. Compiled by Marcel Rodd. 110 pp. New York, Bernard Ackerman Inc. Paper-bound 50c, cloth-bound \$1.50.

This remarkable booklet gives you at an amazingly low price ten languages, including Esperanto, in a nutshell. Each language is reduced to a few simple rules of grammar and pronunciation, some standard phrases and several hundred "basic" words. Words and phrases are grouped under 16 headings: Members of a Family; The Weather; Expressions of Greeting and Politeness; Health and Sickness; Geographical Expressions; The Human Body; Expressions of Time; Colors; Cardinal Numbers; Ordinal Numbers; Collective Words; Length, Weight and Capacity; A Street, A House and A Farm; Food; Military Terms; The Hundred Key Words. The Hundred Key Words begin with "yes, no, please, thank you, man, woman, child". The choice of words and phrases is excellent. The publishers announce that they have printed 50,000 copies. They are apparently planning to sell large quantities of the "10-in-1" Dictionary to

men and women in the services. The booklet will undoubtedly prove very helpful to them.

The Esperanto part (pp. 99-110) has been in charge of George Alan Connor, Editor of the "American Esperantist," and Mrs. Connor. It follows exactly the pattern which was adopted for the other languages, except that the compilers have included in the introduction a summary of the Fundamento and a short but effective explanation of the aims and claims of the Interlanguage. In future the "10-in-1" Dictionary will be a "must" for every Esperantist in an English-speaking country and for every language-conscious person in general. Marcel Rodd describes the scope of the book in his introduction as follows: "Despite our omission of any of the languages of the great Indian subcontinent, *TEN-IN-ONE* leaves uncovered, in the spoken languages of mankind, but a small fraction of the whole. By including Es-

peranto, which may still be the dark-horse of tomorrow's international diplomacy, it assumes dimensions which are, if not yet global in fact, at least so in intent."

The book is interested in the spoken language only and does not attempt to initiate its readers into the intricacies of Russian, Arabic or Chinese script. Simplicity rather than absolute phonetic accuracy has been sought in the system of pronunciation. The average person is so reluctant to struggle along with complicated phonetic signs that one can heartily agree with this in a book of this kind.

There are surprisingly few errors and misprints in most parts of the book. I found none at all in the Esperanto part (congratulations to Mr. and Mrs. Connor!). Here are a few mistakes I found in the Romance languages and German: In French, the pronunciation of "aine" in "semaine" and "ain" in "demain" is not the same (16), while the "e" in the first syllable of the two words is the same (there are two mistakes in "semaine"!). In German, "some potatoes" is "einige Kartoffeln" (29). In Italian, the two words given for "please" ("per piacere" and "per favore", why not "prego?") pronounce the final "re" in both cases as "ray"; so "pee-ah-cher-ee" is wrong (40). In the rules for the Portuguese pronunciation (64), a bad misprint makes Portuguese "LH" identical with Spanish "n" (instead of "LL").

Things have gone rather haywire in the Russian part. This is particularly unfortunate because the pronunciation is not accompanied by the word in its normal spelling, so that almost every mistake makes the word unintelligible, for instance "slee-shaht" for "to hear" (63), "lehst" for "to climb" (63), "sjeet" for "to live" (63), "aw-kyeen" for

"one" (61). The statement that "the pronunciation used here is that most common in the region of Moscow" is not substantiated later, because "ktaw" for "who", "tawg-dah" for "then", "gaw-vaw-reet" for "to speak" are not the Moscow or the normal pronunciation. In the "Basic Rules" (55-56) more than half the space is taken by an explanation of the "soft sign", later indicated by a dagger (†). The dagger is, however, about as frequently omitted as it is used. Of the 22 verbs on page sixty-three, 20 should have the dagger after the final "t". In fact, only 6 have it. One word, "Haw-deet", appears twice (for "to go" and "to walk"); once the "soft sign" is there, the other time it is missing. The "Basic Rules for Russian Pronunciation" go much too far in their sweeping statements. The following "rules", for instance, are absolutely inaccurate: "Give all syllables equal value. No accentuation ("accentuation" is meant) is necessary. Every word is pronounced exactly as it is written, and written as it is pronounced. This is as true of Russian when written in normal Russian orthography as it is of our rendering in English orthography. There are no accents, signs, or symbols in Russian..." (55). The Russian part of the "10-in-1" needs a good overhauling.

As an almost absolute layman in Chinese, Japanese and Arabic, I want to say simply I found the short introduction to these languages extremely interesting and that I was reasonably successful when I tried the Arabic out on a girl who knows the language because her mother is Syrian. I hope to be equally successful with the Chinese when my good friend, Father Kao, the roving "Corresponding Editor" of the *American Esperantist*, returns from his South American tour.

ESPERANTO IN WAR-TORN YUGOSLAVIA

DR. IVO LAPENNA

Extracts from a letter received by the International Esperanto League, from Dr. Ivo Lapenna, one of the outstanding leaders of the Esperanto Movement in Yugoslavia.

Until the very last moment we published our Esperanto journal and continued our promotional activities. When the German Fascist troupes entered Zagreb on April 10, 1941, our posters announcing new Esperanto classes for the spring were still on the walls. The following day, Fascist police broke into the offices of our Clubs destroying and burning everything they could find and arresting a large number of Esperantists, both men and women. They were, of course, looking for me, too, but I went into hiding, avoiding arrest. A few days later I succeeded in getting out of Zagreb.

Many of our active Esperantists were among the first to give their lives for the freedom of their peoples. The following Committee Members of the Yugoslav Esperanto League, all of them contributors to our magazine "*La Suda Stelo*," were cruelly killed in the very first days: Engineer Bud Borjan, Miss Nada Hajligstajn, Dr. Arsen Skataritch, Mr. Aleksander Turkovitch. To give you just a pale picture of the Fascist terror, let me tell you only this: Out of the 150 members of the University Esperanto Club, 52 are known to have been murdered or killed on the battle-

fronts. Their names and their heroism, as well as the names of many other Esperantists who have perished, remain shining symbols in the history of our movement.

In spite of everything, the peoples of Yugoslavia have found a way out. The forests and mountains became hiding places for men and women banding together for the defense of their freedom and their country. Under the able leadership of our Commander, now Marshal Tito, the Partisan detachments of Yugoslavia started battering the enemy with terrific strokes. They rapidly grew beyond the phase of small Partisan groups and became today's powerful National Liberation Army which has succeeded in liberating a large part of Yugoslavia.

In the liberated cities and villages a real cultural and educational life is already flourishing, in spite of the heavy demands of the war. Esperanto, too, is being spread in the liberated areas. I am already conducting two Esperanto classes, so are Dr. Jovanovitch, Dr. Kraus and many others. We even had a small Esperanto Conference in Livno, attended by 24 Esperantists who happened to be in that city.

ESPERANTO IN ACTION

General L. Bastien, Paris, President of the International Esperanto League, is safe, in spite of the long years spent under the Nazi occupation. He writes in *Esperanto Internacia*: "In many countries there is a Tomb of the Unknown Soldier before which pious hands rekindle every morning the eternal flame. We Esperantists also, after these five years of half-sleep, must rekindle the flame of our movement..." Like General Bastien, several other French generals played an important role in the Esperanto movement, in the first place General Sebert, Member of the French Academy of Sciences, founder of the Esperantist Central Office in Paris, and indefatigable promoter of the Interlanguage in the arts and sciences. Among Esperantist generals in other countries, one might mention General Leman, of Belgium, the famous defender of Liege in 1914, and General Mangada, of Spain, now living in Mexico City.

In Argentina, the work for Esperanto is progressing. The national journal, *Argentina Esperantisto* has been enlarged, and it will be published regularly every two months. Important news is the successful completion of the "Advanced Esperanto Course," in which 50 students participated in person and by correspondence. The aim of the course was to create new teachers in the language and to turn out finished Esperantists.

In Iceland, an Esperanto Society was founded in Reykjavik, the capital. The membership was 43 at the first meeting, April last, and has been constantly growing ever since. *Mr. Olafur S. Magnusson* directs a Correspondence Course which numbers several hundred subscribers. An Icelandic Esperanto journal, *Matena Stelo* ("Morning Star"), is being published in the Far North.

In England, an R.A.F. Pilot names his plane "*La Verda Stelo*" (The Green Star) in honor of Esperanto. Thus the *Green Star* becomes a shooting star in actuality, when there's a war to be won!

In Ireland, an Esperantist officer of the Irish Army found in the *Heroldo de Ĉinio*, the Chungking Esperanto journal, enough information on the techniques of Chinese guerrilla warfare to write an article on this topic for a technical Army journal in Eire.

Chinese Naval Cadet and Esperantist, Francis Fan (*Fan Fung Chung*) is now studying in the United States. He began to learn Esperanto eight months ago in China and is now an excellent Esperantist. He has already visited with many Esperantists on the West Coast, and we are hoping that he may soon wing his way to New York.

Senator Claude Pepper, in a recent address, remarked: "It is not too much to hope that we may even foster a world language." The Senator's awareness of the potentialities of world language is in line with his forward-looking endeavors for world understanding.

★

"Tomorrow's People"

Esperanto broadcast over FM radio, Friday, January 5, Station WABF in New York City. *Doris T. Connor* and *William Vathis* were interviewed by *Dian Dincin* on her program "Tomorrow's People." Mrs. Connor described some of her experiences in meeting Esperantists around the world, and William Vathis recounted his many experiences in the United States. A short demonstration of Esperanto by the world renowned Csch-Method of language instruction was included in the program.

ARTIKOLOJ PRI LA POSTMILITA MONDO

Amerika Esperantisto publikigas hodiaŭ tri artikolojn, kiuj pritraktas la problemojn de la postmilita mondo de iom malsama vidpunkto.

Nia kunredaktisto, *D-ro W. Solzbacher*, bone konata prelegisto pri internaciaj kaj postmilitaj problemoj, defendas la tezon ke, ĉu ni tion ŝatas aŭ ne, la postmilita organizo estos simila al la proponoj de *Dumbarton Oaks*. Li opinias, ke tiuj proponoj estas bona komenco. Li diras, ke la internacia ordo, same kiel la Esperanto-movado, devas progresi "paŝo post paŝo".

S-ro Harold S. Bidmead el Londono, Britujo, estas eminenta membro de la movado por Federa Unio (Federal Union). Li publikigis artikolojn en "The Imperial Review", "Free Europe", "The Outfitter" kaj aliaj gazetoj. Li estas Esperantisto kaj sendis ĉi tiun artikolon por ekskluziva publikigo en *Amerika Esperantisto*. Li defendas la tezon de la movado por Federa Unio, nome ke komenco de Federa Unio devus esti farata jam nun, almenaŭ inter la Brita Ŝtataro kaj Usono.

La kritikan sintenon de kelkaj el la "malgrandaj" nacioj pri la planoj de la "granduloj" esprimas la Ĉefo de la Irlanda Registaro, *S-ro Éamon de Valera*, kies paraladon resumis nia korespondanto en Dublino, *S-ro Lorcán O hUiginn*.

En la sekvonta numero AE publikigos interesan artikolon de nia palestina samideano, *S-ro N. B. Hawkin*, el Jerusalemo, pri "Praktika Socia Ordo" laŭ la proponoj de *Popper-Lynkeus*.

Ĝojante pri la fakto, ke Esperantistoj el la tuta mondo komencas sendi al Amerika Esperantisto siajn interesajn artikolojn pri post-militaj problemoj, la redaktisto tamen deziras

klarigi, ke nia spaco tute ne sufiĉos por diskuti ĉiujn aspektojn de la internacia vivo kaj ĉiujn planojn por pli bona mondo. Ni ĉiam speciale ŝatas *praktikan* pritrakton de la problemoj, speciale de ilia *lingva* aspekto. Nian plej grandan intereson meritas artikoloj pri tio, kion oni faras *nun* aŭ kiom oni povos kaj devos fari en la proksima estonteco *por praktika enkonduko de la interlingvo Esperanto en la internacian vivon*.

WORLD ORGANIZATION

From one of the striking editorials, placed in the daily press as paid advertisements by the *International Latex Corporation*, we note the following. The editorial is entitled "Common Sense and the Peace"; the sub-head is "Friendship and World Peace." We quote:

"But a world organization cannot produce a friendly world; only a friendly world can produce a world organization. A world organization will be one of the fruits of international friendship, a magnificent fruit, a high and big apple; but it will be much more a sign that we have solved our problems, than it will ever be the solution of them."

There is much common sense in this. We must realize that all problems of people-to-people interchange are not solved by a World Organization—*on paper!* The understanding and friendship of the peoples must back it up—a *world public opinion*. That is exactly where Esperanto, as the interlanguage for common counsel, fits into the picture. It is the essential instrument for World Organization.

The Esperanto Association of North America

EXECUTIVE COMMITTEE

Dr. Cecil Stockard, *President*, Joseph Leahy, *Gen. Sec'y*, Armin F. Doneis, *Member*

THE PRESIDENT'S LETTER

Scouts and Esperanto

The Scouts of America — Boys and Girls — will be tremendously interested in foreign lands when the war ends — especially in those lands which have been most affected by the war.

Their interest in foreign affairs is already being stimulated from within by the Scout organizations themselves. Now, nothing in the world could be of greater help and interest to them in this connection than *corresponding directly* with boys and girls in those countries which interest them most. And how can this be accomplished except by means of Esperanto?

The *American Esperantist* has now begun to publish *free of charge* as many "deziras korespondi" ads as we can obtain from boys and girls in these foreign lands — including eventually, we hope, China and Japan.

All Esperantists interested in Scouting, as well as all others who are willing to cooperate will please get in touch with the *American Esperantist* at once. We will have to teach Esperanto to our Scouts before they can begin to correspond with others.

Such a plan will, not only be of help and interest to the Scouts themselves, and give us the "backing" of this large and influential movement, but will form a fruitful source of future leaders for the Esperanto movement itself.

— CECIL STOCKARD.

"Brothers Together"

"The thirty-fifth birthday of the Boy Scout movement . . . has as its motto what may well prove to be one of the greatest hopes for the future. '*Scouts of the world; brothers together.*'" These words, from an editorial in the *Herald-Tribune*, point to the great possibilities for world fraternization through the Scout organizations.

Our President, Dr. Cecil Stockard, sends out a timely call to high service and endeavor in his letter on this page. Where are the Esperantists — or the non-Esperantists who will learn the interlanguage — who will respond to his clarion call? Much good work in the past was done by George J. Falgier (who is now in his country's service). George printed an effective Scout magazine called "*Estu Preta*" ("Be Prepared"). But it may be some time yet before he can again carry on the work. Who will come forward to aid the Scouts *through Esperanto* — to the end that our easy, neutral medium of intercommunication may be taught to the Scouts, and thus bring realization to the motto: "*Scouts of the world; brothers together.*" Write *now* to the *American Esperantist* with your offers of assistance.

— THE EDITOR.

DUMBARTON OAKS—PAŜO POST PAŜO

W. SOLZBACHER

Inter Kristnasko kaj Novjaro, la 27an de Decembro, mi havis la honoron kaj plezuron esti unu el proksimume 75 prelegistoj pri internaciaj aferoj, kiuj ĉeestis konferencon en la Ŝtata Departemento en Washington. Lia Ŝtatssekretario Moŝto Edward R. Stettinius diris al ni impresajn vortojn pri la graveco de bone informita publika opinio kaj pri la rolo, kiun prelegoj povas ludi en la informado kaj evoluigado de publika opinio favore al mondpaco kaj internacia organizo. Kelkaj el liaj plej eminentaj kunlaborantoj donis al ni detalajn klarigojn pri la proponoj de Dumbarton Oaks kaj aliaj internaciaj problemoj. Inter tiuj, kiuj paroladis, estis la Helpaj Ŝtatssekretarioj, Archibald MacLeish (pri kies rolo S-ro Connor skribis en la redaktora paĝo de AE), Nelson Rockefeller, Dean G. Acheson, William L. Clayton, William E. Dunn; la specialisto de la Ŝtata Departemento pri internacia organizo, Leo Pasvolksy, la konsilisto pri juraj problemoj, Green W. Hackworth, kaj aliaj. Generalo M. S. Fairchild kaj Admiralo Russell Wilson klarigis kelkajn el la militaj aspektoj de la plano de Dumbarton Oaks.

Oni permesis al ni prelegistoj bombardi tiun imponan galerion de altrangaj oficistoj de la Ŝtata Departemento per demandoj. Mi ne diros, ke ni ricevis kompletan respondon en ĉiu kazo. Tio estis

neebla, ĉar kelkaj el la demandoj estis tre nediskretaj kaj provokaj, kaj la Ŝtata Departemento scias protekti siajn sekretojn. Tamen multaj gravaj problemoj fariĝis multe pli klaraj al ni. Kelkaj el ni pensis, ekzemple, ke Internacia Polica Trupo estus preferinda al la sistemo de militaj kontingentoj, kiun la dokumento de Dumbarton Oaks proponas. La konferenco de Washington ne ŝanĝis nian opinion pri la preferindeco de Internacia Polica Trupo, sed ĝi certe ŝanĝis almenaŭ mian opinion pri la ebleco starigi efikan internacian policon en la proksima estonteco.

La mondo de Dumbarton Oaks ne estos perfekta mondo. Paradizoj ne estiĝas el la detruo kaj malamo de milito. La nacioj estas nur duone pretaj subordigi sin al internacia aŭtoritato. Reciproka suspekto kaj ĵaluzeco ekzistas eĉ inter la Unuigitaj Nacioj. La proponoj de Dumbarton Oaks estas en multaj punktoj la maksimumo atingebla en ĉi tiu momento. La oficistoj de la Ŝtata Departemento estas tre fieraj pri la usona influo en la formulado de la proponoj. Studinte la proponojn kaj la kritikojn de ĉiu vidpunkto, mi venis al la konkludo, ke ili estas pravaj. Dumbarton Oaks estas nur komenco por la konstruado de tutmonda ordo de paco kaj justeco, sed ĝi estas bona komenco.

La proponoj estas nur proponoj en ĉi tiu momento. Ŝanĝoj kaj pli-

bonigoj estas eblaj kaj dezireblaj. Sed sugestoj por blibonigo devas esti bazataj sur realista kompreno de la situacio. Usono estas grava potenco en la mondo, sed ne povas en ĉio realigi siajn proprajn dezirojn. En kelkaj punktoj kompromiso inter Usono, Britujo, Rusujo kaj la aliaj ŝtatoj estas la sola praktika eliro el dilemo.

En multaj rilatoj la plano de Dumbarton Oaks similas al la Ligo de Nacioj. Kompare al la Ligo, kelkaj el la proponoj estas sendube plibonigoj. Ekzemple la aranĝo, ke ne ekzistos unu Konsilantaro kompetenta pri ĉio, sed unuflanke Sekureca Konsilantaro, kiu estas kvazaŭ polica aŭtoritato por eviti aŭ ĉesigi militojn, kaj aliflanke la Ekonomia kaj Sociala Konsilantaro por la pozitiva laboro, estas granda progreso. La kritikantoj prave diras, ke la Sekureca Konsilantaro ne estos tute demokrata kaj ke milita potenco-politiko estos ebla en ĝi. Tio estos neevitebla en la komenco. Sed oni ne forgesu, ke la pozitiva agado estas same grava aŭ pli grava ol la negativa. La proponita Ekonomia kaj Sociala Konsilantaro estos la plej demokrata organo, kiun oni povas imagi. Kial ne atenti tiun gravan fakton?

Tiuj, kiuj deziras starigi Federan Union, Mondfederacion, Mondregistaron, Homaran Parlamenton, rajtas pensi, ke la proponoj de Dumbarton Oaks estas tro modestaj. Sed ili devus konfesi, laŭ mia opinio, ke, se iliaj prop-

raj planoj ne estas realigeblaj nun, Dumbarton Oaks estas almenaŭ unu paŝo sur la ĝusta vojo. Prezidanto Roosevelt avertis en sia lasta parolado kontraŭ la "perfektismo", la sinteno de personoj, kiuj volas "ĉion aŭ nenion". Tiu sinteno estas grava danĝero. En la internacia vivo oni progresas nur "paŝo post paŝo, post longa laboro", por uzi la vortojn de D-ro Zamenhof.

La "perfektismo" estas ankaŭ danĝera en la klopodoj por la enkonduko de Esperanto en la internacian vivon. Kelkaj Esperantistoj revas, ke iun tagon en la proksima estonteco internacia aŭtoritato diros simple: Depost ĉi tiu tago Esperanto estos la oficiala interlingvo de la internacia vivo. Tio estas iluzio. Ni rajtas esperi, ke la Unuigitaj Nacioj (tio ja estos la oficiala nomo de la internacia organizo) uzos Esperanton por kelkaj el siaj oficialaj publikigaĵoj, ke oni faros oficialajn raportojn pri Esperanto (simile al la raporto de la Ligo de Nacioj), ke oni faciligos internaciajn akordojn pri enkonduko de Esperanto en la lernejojn ktp. La definitiva venko de Esperanto venos "paŝo post paŝo, post longa laboro", post longa laboro ne de aliaj, sed de ni Esperantistoj. Ni devas montri, ke Esperanto *servas* en la internacia vivo, ne nur por la Esperanto-movado mem, sed por la internaciaj rilatoj ĝenerale. Iu cinikulo iam diris, ke la Esperanto-movado estas vapormaŝina segejo, kiu segas la lignon, per

kiu ĝi mem estas hejtata. Kelkfoje oni emas pensi, ke li ne estis tute malprava. Kompreneble kelkfoje jam estas sukceso, ke la movado restas vivanta, preta por plivastiĝi, kiam novaj cirkonstancoj venos. Tiaj novaj cirkonstancoj estas ve-

nantaj nun. Jam estas tempo por komenci grandskalan plivastigon de la Esperanto-movado kaj praktikan uzon de Esperanto en la internacia vivo. Praktikaj sugestoj pri tio devus ofte aperi en la Esperanto-gazetaro.

IRLANDA VIDPUNKTO

“MONDPACO PER MONDŜTATO?”—DE VALERA

Resumo de LORCAN O HUIGINN en “Irlando Vokas”

S-ro Éamon de Valera, la Ĉefo de la Irlanda Registaro, parolis ĉe kunveno en Dublina Universitato (1. Nov. 1944) okaze de prelego de S-ro M. B. Yeats pri “La Malgrandaj Nacioj”. S-ro de Valera kunsentis kun la suferantaj nacioj malgrandaj, kaj diris: “Kiel povas la rajtoj de la malgrandaj nacioj akordi kun la neceso por daŭra paco? Mi ne esperas pri la baldaŭa solvo de tiu demando ĉar en nunaj cirkonstancoj ŝajnas neeble konstrui organizon kiu povus garantii pacon eĉ sen solvo de la problemo, samtempe lasi al la malgrandaj nacioj la liberecon necesan por la aparta nacia vivo.

“Mi opinias, ke la sola solvo por monda paco kuŝas en la starigo de federita mondŝtato aŭ mondaŭtoritato, kiu disponus pri sufiĉe da povo por kontraŭstari militemecon. Tia centra aŭtoritato (kun plena povo kaj armiloj) estus pli bona solvo, por la malgrandaj nacioj, ol la nuntempaj proponoj. Oni devus doni al tiu aŭtoritato sufiĉe da ‘polica povo’ por insisti pri la observado de la leĝoj de la Mondparlamento. La demokrata karaktero de la Ligo de Nacioj iomgrade kaŭzis ties senpovecon, kiam agado estis necesa en pasintaj tempoj.

Sed nun oni svingas al kontraŭa ekstremo, proponante maldemokratian koncentrigon de povo je la potencaj nacioj. Tio, mi opinias, rezultos en kvereloj inter tiuj potenculoj, aŭ en malsimilaj planoj pri politika agado, kiel okazis ĉe la Ligo de Nacioj.

“Nuntempe, do, estas espereble garantii, ne pacon sed interrompon de militado. De vidpunkto de la malgrandaj nacioj, mi preferus la Ligon, kiu siatempe havis la eblecon esti reale efikoplena: tiel ĝi ne estis, tamen, ĉar oni hezitis ekkomenci militagadon kontraŭ leĝrompantaj nacioj.

“La Nacioj Malgrandaj ja estas la ‘salo de la tero’, ties influo por la homa bono estas facile rekonebla kaj el ili devenas multo altvalora en nia civilizo. Eĉ se mondŝtato povus havigi al ni la mirindan donacon de Paco,” daŭrigis S-ro de Valera, “mi ne ŝatus vidi la mondon fariĝi unu mondema materiema ŝtatego. Kontraŭe, mi ŝatus vidi la malgrandajn naciojn en iliaj prapatraj landoj, por ke tiuj popoloj evoluu laŭ la naciaj trajtoj, kulturo kaj ekonomio. Mi forprenus de ili nur tion kion ili devus esti pretaj forcedi — la rajton ataki la najbaron.”

—“Irlando Vokas”

SURVOJE AL HOMARA PARLAMENTO

HAROLD S. BIDMEAD

En sia parolado je la vespero antaŭ la tago de Sankta Andreo, Ĉefministro Winston Churchill parolis pri la neceseco de "internaciaj organoj . . . kiuj devas esti fabrikataj, se la libera vivo de Eŭropo iam ajn restariĝu kaj se la teruraj konfliktoj, kiuj disŝiris la Eŭropan civilizon, estu malhelpataj detruiri denove la mondpacon". Li aludis, ke tiuj institucioj devus esti kreataj dum la finaj militfazoj kaj tiel esti uzataj por rapidigi la ĉeson de la militado. La lasta populara skribaĵo de Profesoro George Catlin, "Angla-Amerika Unio kiel kerno de Monda Federacio" (Federa Traktaĵo n-ro 8, Macmillan) pritraktas ĝuste tiun problemon. La aŭtoro klare vidas, ke ni nun devas prepari nin kontraŭ ĝenerala tendenco al izolemo post la milito, same en Britujo kiel en Usono. Britaj vivesencaj interesoj centras en Usono, same kiel la sorto de Ameriko estas forte ligata kun la bonstato en la cetera mondo. Federacio, li argumentas, estas la plej bona rimedo por garanti ke Onklo Sam ne denove forturnos sin de siaj moralaj devoj tuj post la ĉeso de pafado.

Estas granda danĝero, ke oni konsideras federacion ne kiel tuja celo sed kiel postmilita, postpafadĉesa, paccelo. Dr. Catlin aliflanke insistas, ke tiuj el la "Unuiĝintaj" Nacioj kiuj povas fari tion, komencu jam nun per "praktika ekzemplo" de federa unio. Li opinias, ke "la plej grava el ĉiuj danĝeroj estas ke nenia komenco estas farata. . . . Estas senvertebre, paroli pri io kiel "neevitebla" dum ni faras nenion aktivan por efektiviĝi ĝin. . . . Ne sufiĉas diri kun manoj falditaj surstomake 'La registaro faros ĉion.'" Kun la ĉefministro li esperas pli intiman dummilitan firmiĝon de la Unuiĝintaj Nacioj. Li konsilas kiel la unuaj paŝoj komunan aŭ reciprokatan ŝtatancon almenaŭ inter la Brita

ŝtataro kaj Usono kaj Militkonsilantaron por la nova unio "kiu pli kaj pli ĝuos la veran suverenan aŭtoritaton en ĉiuj aferoj ne estantaj tiuj de 'ŝtataj rajtoj' aŭ de grandskalaj lokaj registaroj." Tio signifas, kompreneble, ke la federa povo ne superos la memstarecon de iu lando aŭ la suverecon de naciaj parlamentoj en siaj naciaj sferoj; tio estas la esenco de federalismo.

Lastatempaj evoluoj montris la urĝan necesecon por Plej Alta Politika Direktantaro por la Unuiĝintaj Nacioj, kaj la federo de almenaŭ la Brita ŝtataro kaj Usono, kiel konsilata, estus granda paŝo en la bona direkto. Estas vere malkvietige, ke tiom da ekonomia kaj milita maŝinaro estas permezata gvidi inter-liganan aferon sen ekzisto de efika politika kontrolo. La politikaj malagrablaĵoj de la liganoj en Nordafriko estis karakterizaj por sistemo, en kiu improvizita politika aŭtoritato, ĉar ĝi estas ne organa, neeviteble trovas siajn funkciojn uzurpataj per la pli alte organizita milita maŝinaro. Flanke dirite, tio estas la kaŭzo, ke ĉia plano por meti potencon malantaŭ la Ligo de Nacioj metus la mondon sub la potencon de la plej granda milita despotismo de la historio. Kiamaniere oni metu demokratian kontrolon malantaŭ la potencon malantaŭ la Ligo, estas problemo, kiun ligo povus nur solvi ĉesante esti ligo. D-ro Catlin proponas organan union, ne malorganan improvizacion, kies influo povus fari multon por sekurigi ke la Ligo estu malpli katastrofe senefika ol en la pasinteco.

"Ni ne deziras nuran Ligon," diris Generalo Smuts antaŭ nelonge, "sed ion pli fortan kaj organan, eĉ se komence ĝi estas pli limigita kaj malpli ambicia ol la Ligo."

La libro estas pli praktika ol teoria. Tiuj legantoj, kiuj havas malmultan

scion pri federaj principoj, legu ĝin kune kun traktaĵo numero 4 ("Kio estas Federa Regado?" de K. C. Wheare), alie povus okazi, ke la argumentoj estus malfeliĉe miskomprenataj.

La aŭtoro priskribas sin mem kiel "ne unu el tiuj kredantaj, ke la morto de entuziasmo estas la naskiĝo de saĝo." Tiuj kiuj legas tiun verkon kaj la pli fruan de la aŭtoro, precipe "Unu Angla-Amerika Nacio", verŝajne konsentos, ke post preskaŭ du-dek jaroj la entuziasmo de D-ro Catlin kreskis dum lia saĝeco iĝis pli vaste aplaŭdata. Li citas longan liston de influplenaj subtenantoj por lia

plano kaj por similaj planoj. Tiu subteno, li esperas, montrus sin kiel "kreskanta vento forblovonta tutajn arbarojn de morta ligno".

Ĉiuj havantaj intereson pri internaciaj aferoj nepre legu tiun libreton, precipe tiuj eble favorantaj rivalajn planojn, ĉar ili lernos kiamaniere esti entuziasmaj ne iĝantaj dogmemaj. Pli grave ankoraŭ, la libro helpos gajni eĉ pli vastan akcepton por la kredo, ke demokrataj popoloj, kiuj solaj estas kapablaj efektiviĝi veran internacian reĝistaron inter si mem, havas sanktan devon fari la unuajn paŝojn survoje al demokrata federa ŝtataro en la kaŭzo de mondpaco.

NEW BOOK: "THE GREEN STAR"

Published by the Author, *Joseph W. Dubin*, 34 South 16th Street, Philadelphia 2, Pa. The announced price is \$2.50.

This well printed and illustrated book of 281 pages, just off the press in January, is the most complete discussion of the interlanguage problem from the Esperantist viewpoint that has appeared in the United States in many years. Sample titles from among the thirteen chapters are: "An Ideal is Born," "Give Us Unity," "It Must Be Done," "It Happened Like This," "The Green Star Shines," "Esperanto at the Peace Table". The style is popular and chatty, with a wealth of jest and anecdote; thoroughly entertaining, at the same time convincing.

In a few places, where Mr. Dubin dwells on his own views as to the best approach to world unity and peace on the political side, not all will agree 100%, but all will recogn-

ize the sincerity of conviction. A few inadvertant slips in dates or language will be overlooked in a work involving so much research. In the Esperanto "Key" forming Appendix I, it seems unfortunate that the writer hit upon *money* as the word from which to learn the Esperanto sound of "O"; for to most United Statesians that will suggest not the true "O" sound, but a very different sound known as "short-U" found in *sun*.

The Green Star is an effective presentation of truths very important for the world. If a hundred thousand Americans would read *The Green Star* attentively, there would be a hundred thousand people much better posted on one of the livest questions of the present age.

—E. G. D.

TO OUR MEMBERS AND SUBSCRIBERS: *We are starting a campaign to double the subscription list of the "American Esperantist." Join in! We can enlarge and improve our journal if everyone will ask his friends to subscribe.*

LEGENDO DE LA KOLIBRO

DORIS TAPPAN CONNOR

La kolibro estas la birdo de Ameriko. En ĉiu lando de la Nova Mondo estas specoj de tiu mirinda birdeto. En Brazilo oni nomas ĝin la *Beija-Flor* (beĵa-flor), aŭ Esperante la *flor-kisanto*. En Brazilo estas pli ol ducent-okdek specoj de la flor-kisanto. Multaj indianaj gentoj tre adoras la kolibron. Ĝi estis eĉ la Dio-Birdo de unu gento. Mi rakontos al vi nun la legendon pri la origino de tiu mirinda birdeto:

Potí signifas en la Gvarania lingvo *floro*. (La *Guaraní* estas indiana gento en Brazilo kaj Paragvajo.) En la pratempo, tiu nomo estis ankaŭ la nomo de tre bela indiana fraŭlino, kies lipoj estis dolĉaj kiel la nektaro de la floroj en la arbaro. *Potí* amis junulon kies nomo estis *Guanumbi*. Li apartenis al malamika gento de indianoj. Inter la amerikaj indianoj — kiel inter la indianoj de aliaj landoj en la mondo — oni ne permesas amon inter personoj de malamikaj gentoj. Do, *Potí* kaj *Guanumbi* povis renkonti unu la alian nur en sekreta loko.

Je krepusko, kiam la suno estis preskaŭ preta por dormi, la geamantoj renkontiĝis en la arbaro, apud gaja rivereto. Ili povis esti kune nur dum kelkaj minutoj, ĉar se ili restus pli longe la gento de *Potí* suspektus ion. Amiko de

Potí — malfidela amiko, malamiko eĉ — malbela, envia — elkovris la sekreton de la junulino, kaj rapidis por raporti al la ĉefo de la gento. Sekvis ke *Potí* kaj *Guanumbi* ne plu povas renkontiĝi en la arbaro.

La Luno vidis la malĝojon de la indiana junulo, kaj diris al li unu nokton: "Hieraŭ mi vidis la fraŭlinon *Potí*. Ŝi multe ploris, ĉar ŝi devis edziniĝi kun indiano de sia propra gento. Fine ŝi turnis sin al *Tupá*, la Spirito de la Bono, kaj plore petis ke la Spirito permesu ke ŝi mortu, aŭ ke la Spirito faru ion—ion, ĉar ŝi ne amas la edzon. *Tupá* aŭdis la preĝon de *Potí*; la Spirito ne permesis ke ŝi mortu, sed transformis ŝin en floron. Mia amiko, la Vento, diris tion al mi."

"Diru al mi, Luno, kia floro mia amatino nun estas?" petis *Guanumbi*.

"Ha, mia junulo, tion mi ne scias. La Vento ankaŭ ne scias."

"*Tupá*, *Tupá*," lamentis *Guanumbi*, "mi scias ke en la petaloj de *Potí* mi rekonos la dolĉecon de ŝiaj kisoj. Mi *devas* trovi ŝin. Helpu por ke mi trovu ŝin, Vi, kiu povas fari ĉion."

Antaŭ la leviĝo de la Luno, la korpo de *Guanumbi* komencis malgrandiĝi, velkis ĝis li estis eta, delikata, mult-kolora birdeto, kiu

forflugis tre rapide. Estis la *flor-kisanto*, tiu mirinda, amerika birdeto. Dum la tuta tago kisas espere kaj senspire la lipojn de la floroj, kaj serĉas por unu — *nur unu*. Sed (oni diras) ĝis nun li ne trovis sian amatinon.

Depost tiu punkto la malĝoja amanto, en tiu bela metamorfozo,

Friendly Tips for Students:

1. As you have probably learned, we can say in Esperanto: *renkonti unu la alian* (to meet one another); or we can make use of the little suffix *-iĝ-* (iĝi, to become) and say *renkontiĝi*, and mean the same thing! Note also: *edziniĝi* (to become a wife), and *malgrandiĝi* (to become small).
2. In English we always have to use an impersonal *it* before the verb in such phrases as: *It followed*; *It is raining*. There is always a force that causes things, so our English indicates. But in Esperanto, as in some other languages, we never use *ĝi* to translate such a sentence. We use only the verb: *Sekvis* (It followed . . .); *Estis la flor-kisanto* (It was the humming-bird); *Pluvas* (It is raining). *Interese, ĉu ne?* (It is interesting, isn't it?)
3. Here is a new point — maybe! In sentences where the conjunction *ke* is used after words that imply order (*ordono*), entreaty (*peto*), wish (*volo*), intention (*intenco*), we use the "u" form of the verb: *Si petis ke la Spirito permesu . . .*, *ke la Spirito faru ion . . .*, *La Spirito ne permesis ke ŝi mortu . . .* And the expression *por ke* is always followed by the "u" form of the verb: *Helpu por ke mi trovu ŝin*.

URGENT NOTE FROM THE EANA SECRETARY

My work is of such a nature that many of our readers may think they have been sadly neglected. I cannot blame them. I have absolutely no help, and mail piles up at rate of 10 to 40 letters daily. I open all mail, and if money is enclosed I record it at once, write receipt, and put letter aside for response later. But I do not seem able to catch up with that "LATER."

Before the war I usually devoted from 8 to 12 hours a day to EANA affairs. But since July 1942, war work calls for at least 15 hours daily; leaving me little time for EANA. So dear readers, try to be patient. Your "Office Boy" is doing the best he can. EANA correspondence is usually done at home, after I return from work, and as I am in EANA office but a few minutes, between 7:30 and 9 a.m., visitors seldom see me.

Make checks or money orders payable to Esperanto Association of North America, 1410 H St., N. W., Washington 5, D.C. If you do not receive your order within 2 weeks, notify me — do not wait longer. Be sure to enclose check or money order. I receive letters saying "enclosed find" but nothing is enclosed. A letter usually follows with the missing "enclosed", which had been forgotten in first letter. *Please, please — it's embarrassing.*

Regretfully — but cordially JOS. LEAHY, Sec'y EANA

MALLONGA HISTORIO DE ESPERANTO

VERKITA DE ERNEST DODGE

Redaktista Noto: Jen estas la fina parto el historia serio pri Esperanto, en kvar sinsekvaj partoj.

SEPA PERIODO

1926-1934

Tiu ĉi periodo preskaŭ povus kunfandiĝi kun la antaŭa epoko, 1920-1926. Tamen la publikigo en 1926 de la Sankta Biblio — plej grava monumento de la lingvo zamenhofa — kaj la samjara decido de la Universala Telegrafa Unio akcepti Esperanton kiel la sole rajtigitan internacian lingvon (krom la latina), ŝajnas sufiĉe gravaj mejloŝtonoj sur la Esperanto-vojo.

La okjaro 1926-34 daŭrigis la progreson. Sed eble la progreso iom malrapidiĝis pro la tutmonda financa krizo de 1929.

Elstara aspekto de la sepa periodo estis la plivastigado de la konversacia Cseh-metodo de Esperanto-instruado, kulmininta je fondo en 1930 de la Internacia Cseh-Instituto en Nederlando. Plua elstara aspekto de la periodo estis pluflorado de Esperanta literaturo, precipe per la publikaĵoj de *Literatura Mondo* en Budapeŝto. Ĉe la fino de tiu periodo aperis tre monumenta verko, *Enciklopedio de Esperanto* en du volumoj.

La turisma uzo ankaŭ kreskis. En 1930-32 S-ro Joseph Scherer, svise naskita usonano, rondvojaĝis la terglobon. Li paroladis Esperante pri geografiaj temoj ĉe uni-

versitatoj k.t.p. en 41 landoj, ĉiam kun la helpo pri traduko kaj aranĝo de la lokaj Esperantistoj.

Tre menciinda estas ankaŭ disvastigo de Esperanto kiel ilo de solidareco inter la laboristaj klasoj tutmondaj, kiu komenciĝis 1919-21 sed plej floradis en la sepa periodo. Ilia ĉefa organizo (Senacieca Asocio Tutmonda) havis proprajn kongresojn, kaj iam ĝi rivalis je nombreco la organizojn de la ĝenerala (nepolitika) Esperantistaro. Al la SAT organizo Esperantistoj ŝuldas aperigon de la plej bona vortarlibro, *Plena Vortaro de Esperanto*.

OKA PERIODO

1934-1939

Jam en 1934 la hitlera reĝimo komencis subpremi Esperantan agadon en Germanujo. Jaron-post-jare la hitlera kontraŭstaro plintensiĝis. Fine S-ro Teo Jung devis fuĝi el Germanujo kaj translokigi la ĵurnalon *Heroldo de Esperanto* en Nederlondon. Depost tiu momento la ombro de proksimiĝanta konflikto kuŝis reze sur Esperantistaj koroj ĉie. Estas kulpo de la tempo — ne kulpo de la Esperantistoj — ke tiu kvinjaro vidis en Germanujo kaj Aŭstrujo malprogreson.

Tamen progreso okazis en kelkaj kampoj, plej elstare en Esperanto-uzo ĉe radiotelefonio. Ankaŭ komenco de ĝia uzo en sonbildaj filmoj. Kaj uzo de Esperanto fare

de la skoltoj en multaj landoj tre floris. Eĉ plue, ĝia uzo por blinduloj.

En 1937 okazis ne nur la Jubilea Kongreso de Esperanto en Varsovio, sed en Parizo la granda "Konferenco pri Esperanto en Moderno Vivo". Tiu frappe montris la multflankecon de la enradikiĝo de Esperanto: en la komerca, turista, scienca, kaj religia vivo.

Pluraj registaroj komencis montri pli favoran sintenon je Esperanto ol iam antaŭe. Precipe en Brazilo okazis tre signifa subteno de Esperanto, fare de la registaro.

Tre monumenta verko aperinta en tiu periodo estis *Plena Gramatiko de Esperanto*, verkita de Kalocsay (hungaro) kaj Waringhien (franco).

NAŬA PERIODO

Depost 1939

Valoras kompari, je Esperanta vidpunkto, la nunan militon kun tiu de 1914-1918. El la komparo nepre elvenos pruvo de la pli granda disvastiĝo kaj pli solida staro de Esperanto nun ol tiam. Nur en persona helpo de samideano al samideano la tiamaj Esperantistoj egalas kaj eble superis la nunajn. La pli severa, pli senkompata karaktero de la nuna konflikto, ĉe la hitleranoj kaj japanoj, faras personan helpon al Esperantistoj en okupitaj landoj multe pli malfacila ol tiam. Sed ĝenerale oni povas konstati ke la nuna milito ne batis Esperanton tiom severe kiom faris la antaŭa.

Tiam preskaŭ tute ĉesis eldonado de oficialaj organoj de la Esperantistaro, — kun escepto de la gazeto *Esperanto* en Genevo. Nun, krom *Esperanto Internacia* kaj la *Jarlibro de I.E.L.*, regule aperas organoj de pluraj Esperantaj landasocioj, — plej menciindaj: *British Esperantist*, *Argentina Esperantisto*, *O Brasil Esperantista*, *Heroldo de Ĉinio*. Kaj *Amerika Esperantisto* plibeligiĝis je formato kaj enhavo.

Plej kuraĝiga estas la fakto ke Internacia Esperanto-Ligo, pro lerta mastrumado, daŭre funkcias sen deficito, eĉ fierante pli bonan financan staton nunjare ol antaŭe. Tre kuraĝiga ankaŭ, kaj eĉ miriga, estas la fakto ke en pluraj landoj la landasocioj kaj ĝenerala loka agado eĉ pli firme floradas nun dum milito ol antaŭe dum paco. Precipe la jenaj: Brazilo kaj Argentino en Sud-Ameriko; Anglujo kaj Svedlando en Eŭropo; Aŭstralio en la Pacifiko; kaj eĉ en Usono kie la movado neniam estis tiom forta kiom en pluraj aliaj landoj. En militanta Ĉinujo oni daŭre uzas Esperanton en gazetoj kiel "voĉon aŭdeblan en la eksteran mondon". Ĉu oni bezonas pli klaran pruvon ol la supraj ke Esperanto ja vivas kaj jam fariĝis movado influhava kaj tre vivkapla?

Kun espero, ni preĝas alvenon de la deka periodo de Esperanto, kiam paco estos reveninta al la nun sufereganta mondo!

(FINO)

La Esperantistoj Hispanaj de Nov-Jorko ("Esperantistas Hispánicos de Nueva York") ricevis gratulleteron pri ilia bela 32-paĝa broŝuro de Generalo Mangada, kiu skribis el Meksiko: "Ĉiuj, kiuj vidis la broŝuron, estis same mirigataj kiel mi, antaŭ ĉiuj Samideano Lanti, kiu estas specialisto en tiaj aferoj" S-ro Floreal Conchado, Prezidanto de la grupo, skribis: "Nun mi laboras pri la enkonduko de Esperanto en la hispanan lernejon de Brooklyn. La lernejo havas pli ol 500 membrojn kaj pli ol 200 lernantojn. . . . La estraro de la lernejo estas tre favora al Esperanto kaj volas, ke mi komencu Esperantokursojn. . . . Kiam la malbona vetero malaperos, mi malfermos la kurson."

★

En "Jurnalo de Modernaj Lingvoj" ("Modern Language Journal") de Novembro 1944 Profesoro Mario A. Pei publikigis detalan recenzon pri "The Loom of Language" de Hogben-Bodmer kaj "Interglossa" de Hogben. Li favore mencias Esperanton. Lia juĝo pri "The Loom" similas tiun de D-ro Solzbacher en A.E. Pri la stranga grek-latina lingvo-projekto "Interglossa", en kiu "Mi iris tien por fari ion" estas "Mi pre kine topo tendo un acte re", li estas tre kritika, sed li finas dirante, ke "ĝia ĉefa merito estas, ke ĝi denove atentigas pri la ĉiam pli urĝa neceseco de ilo por internacia komunikado."

★

Niajn kondolencojn: Al D-ro M. J. Plese de Florido kies amatan filon, Kapitano Thomas M. Plese, oni raportis kiel perditon en flugmisio super Germanujo. — Al S-ino Marŝa Gilbert, kies edzo Jack Gilbert mortis en la kampo de milito ie en la Suda Pacifiko. Tre kortuŝe Marŝa skribis, "Ie en la vasta spaco de la Pacifikaj Insuloj ripozas iom da Esperanto, ĉar la edziĝa ringo kiun Gilberto portis, estis gravurita Esperante."

Nova ano de EANA por la Eston-teco estas la nove naskita *Walter Leon Roessner*, filo de Leon A. Roessner. Paĉjo Roessner estis oficiala fotografisto ĉe la Klevlanda Kongreso, 1938.

★

Bona Esperantisto nun en la Filipinoj estas *Kaporalo John Lillevoid*. Antaŭe li loĝis en la ŝtato Minesoto, *Soldato Teo Crawford*, antaŭe de Kalifornio, informis nin ke li estas nun ie en Hindujo.

★

Daŭra subteno de Esperanto montriĝas en Ohio pro la nove ricevitaj abonoj por bibliotekoj de la sekvantaj samideanoj: *Ann E. Beatty*, Cardington, Ohio; *Prof. Frank Tomich*, Lakewood, Ohio; *Preston Davis, Jr.*, antaŭe de Columbus, Ohio, nun en la armeo.

★

"B7 parolas internacian lingvon!" estas la titolo de novaĵeto en la ĵurnalo de la Louis Pasteur Junior High School, Los Angeles, Kalifornio. Ne, oni ne skribas pri nova aeroplano, sed pri la ĉarma fraŭlino, *Dianto Chomette*, kiu estas studentino en la lernejo, klaso B7. Dianto estas Denaska Esperantisto, la filino de nia samideano Charles Chomette. La du filinoj, Dianto kaj Lilio, parolis Esperante antaŭ ol ili lernis la anglan lingvon, kaj nun Dianto bone propagandas Esperanton inter siaj geamikoj.

★

"España Libre" ("Libera Hispanujo"), hispanlingva semajna gazeto en New York, publikigas preskaŭ ĉiusemajne artikolojn de Generalo Julio Mangada pri Esperanto. La deka artikolo aperis la 16an de Februaro, kiam la gazeto ankaŭ publikigis gratulleteron ricevitan de S-ro William P. Vathis.

General Publicity Fund for Esperanto Promotion — Now

The American Esperantist has been advocating an extensive campaign to acquaint the people of the United States, and their leaders, with Esperanto. There is a vital interest in International Affairs; the people have become more language conscious; the idea of Interlanguage appears more often in the news.

Now is the time to strike! For this purpose the *American Esperantist* is establishing a General Publicity Fund, which will solicit funds to be used for the following purposes: to print extra copies of AE to be sent along with letters to important people in public life; for limited advertisements in newspapers, journals; for propaganda leaflets and letters. Besides direct donations the fund might well be helped by the organization of parties, gifts of books, and in many other ways. Names and amounts of donors will be published from time to time; also an accounting of the way in which the fund is used and the results secured.

A number of Esperantists have already sent in their donations — donations which will enable us to immediately start publicity activities: James H. Furay, \$50; A. S. Melli-champ, \$10; Dr. Lydia DeVilbiss, \$10.

S-ro James Vicary starigas nuntempe novan entreprenon sub la nomo, *Internacia Statistika Instituto*. Li utiligas Esperanton kiel ilon en Mond-Statistiko pri Publika Opinio. Li bezonas pli da nomoj el diversaj partoj de Usono — ankaŭ el Sud-Ameriko kaj la Okcidentaj Indioj. Se vi deziras senpagajn informon kaj demandaron, skribu al S-ro Vicary, 329 East 37 St., New York 16, N. Y.

DEZIRAS KORESPONDI

Anoncetoj pri korespondado el Usono kaj Kanado kostas 25 cendojn por 4 linioj. El aliaj landoj, de kie estas nun malfacile sendi monon, AE akceptas anoncojn senpage. La redaktisto rezervas al si la rajton fini tiun privilegion je iu tempo.

Al D-ro G. P. Ferree ni ŝuldas la eblecon malpliigi la koston de anoncoj. Li malavare donacis al AE sumon por subteni la korespond-fakon. Kelkaj aliaj ankaŭ donacis por eksterlandanoj: nome, Conrad Fisher kaj Tony Nabby.

Francujo. S-ro Louis Beaucaire, 9 Bd. Voltaire, Dijon (Cote d'Or), estas 19-j. studento. Li deziras korespondi kun junuloj amerikaj.

Usono. S-ro Conrad Fisher, RFD 1, Meadville, Pa., dez. kor. kun Espistoj tutmondaj. Li interesiĝas pri flagoj, PM, PK. Esperanto-gazetoj, naciimnoj, personaj fotoj.

Kubo. S-ro Edvardo Morilla, Gervasio 107, Habana, estas junulo, interesiĝas pri scienco-fikcio, ĝeneralaj aferoj.

Anglujo. S-ro J.C.D. Smith, 59 Reynolds St., Burnley, (Lanc.), serĉas korespondant(in)on. Li estas 18-jara, kaj havas ankaŭ svedan amikon kiu deziras korespondi.

Australio. S-ino A. C. Hintze, 17 Mayfield St., Coburn N.13, Melbourne, volas korespondi kun la samideanoj tutmondaj. Malnova Esperantisto.

Anglujo. S-ro F. C. Bailey, 18A Booths Farm Rd., Great Barr, Birmingham 22A, estas farmaciisto, aĝo 37, deziras korespondi. Flankokupoj estas muziko, radio, poŝtmarkoj.

Argentino. S-ro Hector Herraez, Strato Adolfo P. Carranza 2438, Buenos Aires (Ciudad), estas 19-jara filozofi-studento, filatelisto kaj dez. interŝanĝi poŝtmarkojn.

Portugalujo. S-ro Jose B. Cordeiro, Rua Cidade da Horta 36B-36C, Lisboa, laboristo, 25-jara, dez. kor.

ESPERANTO BOOKS

Uncertain transportation makes it difficult to get books from Europe or South America, and our orders are filled in small lots. If your order is not filled within 48 hours, it is because we are waiting for shipments.

- PRACTICAL GRAMMAR OF ESPERANTO, Ivy Kellerman-Reed. A favorite all over the world for many years. For class or self-instruction .75c
- ESPERANTO HOME STUDENT, by James Robbie. Splendid for class or self-study. Pocket size and a favorite with the service men in camps .25c
- PRACTICAL ESPERANTO, by Wm. S. Benson. For self-instruction. It is unique with its 650 illustrations .25c
- UNIVERSALA ESPERANTO METODO, by Dr. Wm. S. Benson. This book is a wonder. "The only book of its kind in the world." 11,000 pictures. Two full-page tables of the pronunciation of the Esperanto alphabet in 36 languages. Correlatives in 35 languages. Complete index. 555 pages \$4.00
- AMERICAN POCKET DICTIONARY, by Carl Froding. 80 pages of Esperanto-English and English-Esperanto. An indispensable little pocket companion .30c
- ESTU PRETA, by George J. Falgier. A splendid *key*, with grammar, and considerable fundamental teaching .10c
- "LA ESPERO," Esperanto Song. Words and Music. Double sheet 8 x 11. Every Esperantist should have it. Sung at all Esperanto meetings .15c or 2 for .25c
- "LA VOJO." Esperanto Song. Single sheet. With translation. .10c or 3 for .25c
- EDINBURGH DICTIONARY. A world favorite. English-Esperanto and Esperanto-English. 288 pages \$1.00
- STEP BY STEP IN ESPERANTO, by M. C. Butler. One of the world's best.
Paper covers .75c
- DICTIONARIES. Just received, Millidge \$3.50, Fulcher & Long \$2.50
- STARS. No more of the metal stars, advertised in some text-books, due to priorities.
- INDIAN BEAD STARS, white bead background with green star in center .45c
- HOME STUDENT RECORDS—made in Europe. No more available.
- "LIFE OF ZAMENHOF" (English) \$1.00. "VIVO DE ZAMENHOF" (Esperanto) \$1.25
- "ESPERANTO INTERNACIA", by Ann E. Beatty. Over 300 hymns, original Esperanto and translations of well-known English hymns .45c
- "ESPERO" and "NAPOLAJ NOKTOJ". Songs on 10 in. Record \$1.00

YOUR MEMBERSHIP IN E. A. N. A. WILL BE APPRECIATED

Membership, with "American Esperantist". \$2.00 per year. And if you also wish membership in the International Esperanto League, with the *Jarlibro* (Yearbook Encyclopedia of Esperanto Activities), \$3.00. For the "Esperanto Internacia" (all-Esperanto official organ of I. E. L.) add \$1.00 to either of these memberships. Total for all above, \$4.00.

I..... Date.....

apply for membership in the Esperanto Association of North America, and enclose subscription (indicate class and amount)

.....
.....

ESPERANTO ASSOCIATION OF NORTH AMERICA

1410 H St., N. W., Washington, 5, D. C.

Extracts from the Report of the League of Nations on Esperanto, 1922: The following paragraphs, from pages 11 and 31 of the Report, are especially significant in connection with present discussions of Dumbarton Oaks and other Conferences of the United Nations.

"The Secretariat has been instructed to study the question (Esperanto) specially from a practical point of view, basing its enquiries on facts. . . . Esperanto is certainly the most widely spoken interlanguage in universal congresses and in gatherings of all kinds, in traveling, in international offices, and even in the theatre. This makes it a living language — a characteristic not possessed by any of the systems which are only written and not spoken."

"We have witnessed the case of the International Conference of Educational Authorities at the Secretariat of the League of Nations in which the debates were in Esperanto. We were much struck by the ease and rapidity with which delegates from all countries expressed their ideas and understood each other; moreover, the discussions were not interrupted by translations. As many as 32 speakers were heard at the same meeting and an amount of work was done in three days which might have taken 10 days to accomplish in an ordinary conference using several official languages."

Esperanto is the living interlanguage created for interchange of thought between peoples of different national languages — not to take the place of their mother tongues.